

## Svenskt Näringslivs kommentar till EU-kommissionens Circular Economy Action Plan

### Svenskt Näringsliv välkomnar EU-kommissionens handlingsplan

En effektivare hantering av våra resurser är nödvändigt för att säkerställa framtida resursbehov och klara satta klimatmål liksom många andra hållbarhetsmål. Att gå från en linjär till en mer cirkulär ekonomi där värdet på produkter, material och resurser bibehålls så länge som möjligt, är ett viktigt verktyg för att uppnå detta. Det svenska näringslivet ligger i framkant i arbetet och vill ha en drivande roll i utvecklingen och bidra konstruktivt till arbetet med EU-kommissionens Circular Economy Action Plan (CEAP).

Det är mycket viktigt och centralt för utvecklingen av den cirkulära ekonomin i Europa att den inre marknaden fungerar effektivt och att policyutveckling sker på EU-nivå. Vi ser många initiativ hos medlemsländerna att skapa nationell policy och nationella regleringar för cirkulär ekonomi vilket i förlängningen riskerar att skapa hinder för de cirkulära flödena mellan länder. En ambitiös politik på EU-nivå är därför central för att skapa bästa förutsättningar för utvecklingen av den cirkulära ekonomin inom unionen. Det är positivt att EU har stort fokus på cirkulär ekonomi och att en andra handlingsplan har tagits fram som tydligt visar EU-kommissionens ambition och målsättningar på området. Det är också positivt att handlingsplanen betonar den cirkulära ekonomins betydelse för att säkra EU:s långsiktiga konkurrenskraft.

### Centralt att CEAP synkas med andra policyområden inom European Green Deal

Näringslivet ser stora affärsmöjligheter i den cirkulära ekonomin. En omställning till cirkulära affärsmodeller, som t.ex. användning av återvunnet material, delning av produkter, förlängning av produkters livslängd genom återtillverkning och reparation samt funktionsförsäljning, kan däremot innebära stora förändringar för företag och en succesiv omställning är därför nödvändig. Det är positivt att handlingsplanen lyfter flera viktiga kopplingar till andra policyområden på EU-nivå varav flera ingår i European Green Deal. För att framgångsrikt kunna gå över från en linjär till en cirkulär ekonomi är det en förutsättning att arbetet inom olika policyområden synkroniseras eftersom förändringen innebär en samhällsomställning. Förslagen i CEAP behöver utvecklas och vara konsistenta med andra policyområden för att tillse en bra balans mellan dessa, t ex Industristrategin, Kemikaliestrategin, Zero pollution Action Plan, Single Market action plan och klimatlagen och EU:s höjda klimatambitioner.

### Företagens konkurrenskraft är en förutsättning för den cirkulära ekonomin

Det är centralt, för en lyckad övergång till en cirkulär ekonomi, att utvecklingen går hand i hand med framgångsrika och *lönsamma cirkulära affärsmodeller* i näringslivet och en *stark konkurrenskraft* för europeiska företag. Det framgår inte av planen eller av de åtgärder som

föreslås hur dessa perspektiv ska omhändertas i arbetet med utvecklingen av förslagen. Det är viktigt att både EU-kommissionen och Europaparlamentet i det fortsatta arbetet säkerställer att policy kring cirkulär ekonomi utformas så att de inte utgör handelshinder eller påverkar europeiska företags konkurrenskraft negativt. Förslagen måste utformas i dialog med representanter från näringslivet.

### **Stärk det internationella samarbetet**

Utvecklingen av den cirkulära ekonomin i stor skala är beroende av ett internationellt perspektiv eftersom material- och produktflöden idag ofta är globala. Det är därför positivt att EU-kommissionen har en ambition att stärka det internationella samarbetet kring cirkulär ekonomi. Utvecklingen av de cirkulära affärsmodellerna skulle underlättas om den policy som nu tas fram av EU också kan leda till globala standarder eller överenskommelser.

### **EU-harmonisering av regler är en framgångsfaktor**

Harmoniserade regler är en av de viktigaste faktorerna för att främja cirkulära material- och produktflöden inom EU, t ex inom avfallsområdet och produktreglering. Idag förekommer både brist på implementering av direktiv i vissa länder medan överimplementering sker i andra. Detta leder till stora skillnader mellan länders regelverk vilket skapar hinder. Därför vill Svenskt Näringsliv se ökat fokus och mer resurser till att följa upp implementering och tillämpning av direktiv i olika EU-länder för att tillse att de cirkulära flödena inte hindras.

Kommentarer på några utvalda områden i EU-kommissionens handlingsplan (med hänvisning till aktuellt avsnitt i planen inom parentes):

#### **Hållbar produktdesign (2.1)**

Det är positivt att EU-kommissionen föreslår en policyram för hållbara produkter genom att bl.a. bredda Ecodesigndirektivet till fler produktgrupper och inkludera resurseffektivitet. *Svenskt Näringsliv uppmantrar EU kommissionen att tillämpa principerna i Ecodesigndirektivet och i underliggande produktförordningar ställa mätbara krav på produkter.* EU Kommissionen bör eftersträva krav som möjliggör en framtidsadaptiv och kontinuerlig utveckling av resurseffektiv design.

EU-kommissionen överväger att etablera en rad hållbarhetsprinciper som ska användas som krav i produktlagstiftning. Hur dessa utformas får stor betydelse för näringslivets arbete med produktutveckling. *Det är därför avgörande att dessa i ett tidigt skede diskuteras med näringslivet för att i dialog utforma dessa generella principer så att de styr mot önskad effekt.*

Det är positivt att EU-kommissionen lämnar förslag på verktyg för att kunna dela produktinformation digitalt, genom bl a ett produktpass. Digitala informationsflöden kan hjälpa företagen att skapa ökad transparens och ge möjlighet till genomlysning av värdekedjor samt ge information om produkter till konsumenten. *Svenskt Näringsliv ser att ett produktpass, rätt utformat och synkroniserat med befintliga system, skulle kunna vara ett bra verktyg för*

*detta.* Svenskt Näringsliv har i ett separat dokument sammanfattat viktiga aspekter som bör beaktas i utformningen av ett produktpass.

### **Ökat inflytande för konsumenter och offentliga köpare (2.2)**

Konsumenten har en viktig roll att spela i den cirkulära ekonomin, i allt från produktval och återvinning av använda produkter till att vilja reparera, bibehålla och återanvända produkter. För att konsumenten ska kunna göra resurseffektiva val behöver kunden tillgång till rätt information, och resurseffektiva produkter måste ha konkurrenskraftiga priser.

Idag råder överflöd av miljöinformation genom t. ex. olika märkningar, vilket försvårar för kunder (privat, offentlig och företag) att välja rätt och utgör samtidigt ett hinder för den inre marknaden på grund av bristande harmonisering. Alla de olika nationella system som finns inom EU resulterar i att företag som arbetar på den europeiska marknaden kan behöva registrera sig i ett stort antal system i olika länder. Detta är administrativt betungande och kostnadsdrivande till begränsad miljönytta. EU har rådighet över PEF -metoden för miljöavtryck, EU Ecolabel och kommande Product Passport. ***Vi uppmanar EU-kommissionen till att nyttja dessa koncept för att få en så enhetliga och relevanta kriterier som möjligt inom unionen, sätta minimikrav för att undvika green washing samt ta fram vägledning till konsumenter om miljöinformation.***

### **Cirkularitet i produktionsprocesser (2.3)**

EU-kommissionen har aviserat att Industriutsläppsdirektivet ska revideras för att bland annat inkludera flera parametrar såsom cirkulär ekonomi. Direktivet bidrar redan idag direkt eller indirekt till cirkulär ekonomi genom skrivningar om avfallsminimering och sätta krav i de processspecifika dokumenten (BREFar) dvs förutsättningarna finns redan på plats även om inte orden cirkulär ekonomi nämns. ***Svenskt Näringsliv anser inte att inkluderande av cirkulär ekonomi i IED-direktivet är det bästa sättet för att främja cirkulär ekonomi utan det görs främst genom industriell symbios och annan policy såsom flera av de åtgärder som nämns under "Mindre avfall, mer värde". Dessa skulle ge större effekt och uppmanar därför kommissionen att istället verkställa de förslagen.***

### **Mindre avfall, mer värde (4)**

Oavsett hur hållbara och tidlösa produkter än är så kommer de till ett stadium av utfasning förr eller senare varför återvinningsprocesser är fortsatt centrala. EU-kommissionen föreslår i CEAP ett antal åtgärder som Svenskt Näringsliv ser kan bidra till att öka återvinningen och främja marknaden för återvunnet material. ***Svenskt Näringsliv vill särskilt lyfta fram förslagen om ytterligare revidering av avfallsdirektivet, utveckling av End- of Waste kriterier och kriterier för biprodukter samt förslaget om att se över Waste Shipment Regulation och underlätta för den cirkulära handeln inom EU.*** Det är också positivt att EU-kommissionen lyfter att man vill öka betydelsen av och utveckla standarder inom EU som kan underlätta marknaden för återvunnet material.

Kemikalier och innehåll i återvunnet material är en viktig fråga som måste hanteras på ett genomtänkt och balanserat sätt för att inte skapa hinder för återvinning. Att tillgängliggöra information om innehåll är positivt, men att fasa ut vissa ämnen helt kan under en

övergångsperiod vara svårt om återvinningen ska kunna fortgå och öka i närtid. Vissa ämnen finns naturligt i olika material och andra ämnen går inte att fasa ut för att de bidrar med en viss funktion i ett visst material och alternativ saknas. Ett riskbaserat förhållningssätt behövs där exponeringen och risken för hälsa och miljö med ett kvarvarande ämne i återvunnet material i en viss applikation värderas. ***Svenskt Näringsliv uppmanar EU-kommissionen att arbeta fram tydliga avväganden och metoder för att hantera denna fråga. Synkningen mellan lagstiftning inom kemikalie-, produkt-, avfallsområdet måste utvecklas.***

Marknaden för återvunnet material behöver främjas och det är positivt att EU-kommissionen lyfter detta som ett prioriterat område. ***Svenskt Näringsliv vill dock framhålla att i arbetet med att främja marknaden behövs olika åtgärder för olika material eftersom förutsättningarna är olika.*** Mål eller krav på andel återvunnen råvara kan vara stimulerande för vissa material (t ex plast) medan det för andra kan störa en redan fungerande marknad (t ex stål och papper/kartong).

Svenskt Näringsliv har tagit fram en rapport om cirkulär ekonomi där viktiga faktorer för näringslivets arbete mot en cirkulär ekonomi lyfts. Rapporten heter ”Cirkulär ekonomi för ett konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv i Sverige” och finns på Svenskt Näringslivs hemsida. Rapporten omfattar också ett antal branschbilagor.

Stockholm juni 2020

Jenny Svärd

E-post: [jenny.svard@svensktnaringsliv.se](mailto:jenny.svard@svensktnaringsliv.se)

T: +46 8 553 431 36 M: +46 72 451 59 52

[www.svensktnaringsliv.se](http://www.svensktnaringsliv.se)

EU-kommissionen presenterade den 11 mars 2020 sin handlingsplan för cirkulär ekonomi. Handlingsplanen innehåller totalt 35 förslag. Handlingsplanen är en övergripande strategi och viljeriktning, vilket gör det svårt att i detta skede utvärdera vilka konkreta förslag som kommer att läggas fram. I detta dokument lyfter vi fram kommentarer och ståndpunkter utifrån i dagsläget tillgänglig information. Svenskt Näringsliv kommer att följa arbetet med planen och ta fram mer specifika inspel och kommentarer allt eftersom mer information finns tillgänglig.